



A jelölt kód száma:

Državni izpitni center



P 1 9 1 A 1 0 3 1 2

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2. feladatlap

Művészi szöveg(részlet) elemzése

2019. május 29., szerda / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz mellékelve van egy üres lap a vázlatkészítéshez.

SAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi.

Ragassza vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon, az értékelőlapokon és az üres lapon!

A feladatlap két művészi szöveg(részlet)et tartalmaz, valamint a hozzájuk kapcsolódó irányított és kevésbé irányított szövegalkotási szempontsört. A kettő közül csak az egyiket válassza, vagy az irányítottat (1.), vagy a kevésbé irányítottat (2.)! A dolgozat terjedelme minimum 400–600 szó. Összesen 30 pont érhető el.

A táblázatban jelölje x-szel a választott szövegalkotási módot!

1.	2.
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Csak golyós- vagy töltőtollat használhat. Írott betűkkel, olvashatóan írjon, a nyelvtani és a helyesírási szabályoknak megfelelően! Ha rosszul fogalmazott, húzza át a szót vagy a mondatot, és írja le újra! Az olvashatatlan dolgozatot 0 ponttal értékeljük. A mellékelt üres lapra írt vázlatát nem értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 2 üres.



Üres oldal



1. Irányított irodalmi fogalmazás Kosztolányi Dezső: Előszoba című novellájának részlete alapján

Egy nénike ül a miniszter előszobájában, fekete kalapban, sárga arccal, és vár. Még nincs ott a miniszter. Órák múlnak el, csak akkor érkezik. Ez tüstént megérzik mindenben. Valami villamosság reszket a levegőben [...], röpül a titkár, eltűnik egy párnás ajtón, visszaröppöl. Már fogad a miniszter? Nem, még mindig nem fogadhat, halaszthatatlan tárgyalása van. Ez körülbelül másfél óráig tart.

Csak azután fogad. A jelentkezők érkezésük sorrendje szerint jutnak eléje. Természetesen szükség törvényt bont. Néha a miniszter maga kéret valakit [...], egy lila szalagos ősz papot [...], vagy egy egészen jelentéktelennek látszó, kopott urat [...]. Irattáskával nyit be egy magas rangú hivatalnok, azonnal bebocsátják, csak órák múlva jön ki a rejtélyes szobából. Vidéki küldöttségek tódulnak be szalonkámban [...].

A nénike számba is veszi. Reménye minden ajtónyílásra, minden csöngetésre föllobban, aztán kialszik. Azok, akik a minisztertől jönnek, szórakozottságukban elfelejtik levenni arcukról a mosolyukat [...], álldogálnak az előszobában, [...] élvezik még friss dicsőségüket, melegszenek attól a tudattól, hogy közelükben van a miniszter, [...] nézegetik kezüket, s majdnem csodálkoznak azon, hogy nem lett aranyfüstös ujjainak érintésétől. Végül a titkár sajnálattal jelenti ki, hogy a fogadásnak vége, a kegyelmes urat sürgősen elhívták.

Igy múlik el egy nap a másik után, az ősz télbe fordul, a hó elolvad, kitavasodik. A nénike, aki minden fogadónapon az előszobában kuksol, egy diadalmasan ragyogó nyári napon a miniszter magas színe elé kerül. [...] Mégsem álom ez, hanem valóság. Becsukódik mögötte az ajtó [...]. Már elő is akar hozakodni mondókájával, de akkor a zárt szobában közé és kérése közé tolakszik valaki, egy telefonhívás alakjában. A miniszter asztalán valóságos telefonüteg áll, városi és házi telefonok [...]. Beszél a miniszter, [...] s alig teszi le a hallgatót, csörömpöl a másik telefonja. [...] Közben a titkár berobban, valamit odasúg, s a miniszter a kihallgatást kénytelen elhalasztani.

A nénike törhetetlen. Ősszel, a nyári szünet után ismét az előszobában ül, és vár. Egy novemberi, ködös napon fogadja a miniszter. Akkor szerencséje van, a telefonok veszteg maradnak, a titkár se jelentkezik ügyiratokkal és üzenetekkel. A miniszter fölemeli hatalmas fejét, hogy figyeljen rá. De a sors kifürkészhetetlen szeszélye úgy akarja, hogy az a sejtthalmaz, mely a maga összességében a miniszter jellegzetes politikai egyéniségét rakta össze, a finom rugóival és kerekeivel épp ebben a pillanatban járjon le. A miniszter feje lehanyatlík, arca elsápad, s holtan borul íróasztalára.

Erről a megrázó eseményről a világsajtó hosszan emlékezett meg [...], kiemelték, hogy a jeles államférfiút dolgozószobájában, ernyedetlen munkája közben érte a halál. Beszéltek tetterejéről, szorgalmáról, önzetlenségéről, nemességéről, emberszeretetéről is, csak a nénikéről feledkeztek meg. Ezt a mulasztást igyekeznek most pótolni e sorok írója.

**Szempontok:**

- Ismertesse a szövegrészlet témáját és az írói elbeszélésmódot!
- Jellemezze a minisztert! Mutassa be, mit tapasztal az idős asszony várakozás közben! Vizsgálja meg a miniszter és a néni két találkozását! Foglalja össze, mi adja a szöveg csattanóját!
- A szövegrészletből kiindulva fejtse ki a véleményét arról, milyen helyzetbe kerülhet a kisember hivatalos ügyei intézésekor! Foglaljon állást arról, hogyan működik ez a rendszer napjainkban!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követnie. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és a nyelvi megformálásra!



2. Kevésbé irányított irodalmi fogalmazás Abody Rita: Biciklitolvaj című novellájának részlete alapján

Rossz napja volt aznap a fehér biciklinek. Először nekikoccant egy vasrúdnak, és megrepedt a lámpája. [...] Aztán pedig ellopták a szép, fehér biciklit, [...] ellopták a nagyobbik bicikli mellől. Pedig egy beteg kislányé volt, aki nagyon szerette, és büszke volt rá, hiszen az édesapjától kapta a nyáron, az édesapjától, aki távol élt tőlük, és csak nyaranta és karácsonykor találkozhatott vele. Hanem a biciklit mégis ellopták. Ellopta valaki, aki szívtelen volt és ostoba, de valószínűleg mégis okosnak és ügyesnek hitte magát.

Előzőleg ott állt a két bicikli a földszinti lépcsőházban, a bejárati ajtó melletti radiátor csövéhez láncolva. [...] A kislány és a mamája, a gazdáik, éppen ma délután mentek ki velük először a töltés melletti sétányra biciklizni, és boldogan kerekeztek óráig az aranyszínű levelek árnyékában [...], élvezve a ritka szabadságot, a ritka októberi melegséget.

Nem akármilyen két bicikli volt. Nem azért, mintha különösen drága holmik lettek volna, ellenkezőleg: épp csak meghaladták a legolcsóbb, nem sebáltós kategóriát. De mégis becses jószágok voltak. A kislánynak sok mozgásra volt szüksége, ezzel tarthatta leginkább kordában a betegségét. Az előző biciklit rég kinötte, de csak most nyáron, alig két hónapja kaphatott egy újat, nagylányosat.

A másik, nagyobb női biciklit ugyancsak nem kevés várakozás és gyűjtögetés után vette az anya, leginkább azért, hogy lépést tarthasson a lányával, hogy minél tovább mehessenek együtt biciklizni, mindkettőjük egészségére és örömére. A két fehér bicikli-lovacska összetartozásuk és közös küzdelmeik jelképe is volt.

De hát az egyiküket ellopták. A kislány sírt, úgy érezte, a sors üldözi: az egészsége és az édesapja után még ezt a kincset is elvették tőle. Az anyja vigasztalta, magában pedig elátkozta a tolvajt. [...] Pusztuljon, aki képes bánatot okozni egy beteg gyermeknek! Volt is elképzelése, ki lehetett: csakis olyasvalaki, aki ismerős a házban, aki sokszor láthatta már a két leláncolt biciklit, akinek volt elég sötétség a szívében ahhoz, hogy felkészüljön, beszerezze a szükséges láncvágó szerszámot, kilesse a pillanatot [...], egy szempillantás alatt elvágja a láncot, és kirohanjon a biciklivel az utcára [...]. Az anya hallotta bentről, hogy csapódik a kapu, de máskor is csapkodták, nem emiatt ment ki a lépcsőházba, hanem mert jött a népszámláló.

Az anya megígérte a kislánynak, hogy még többet dolgozik majd, hogy mielőbb vehessenek egy másik biciklit, és a kislány megvigasztalódott. [...] De mi lesz a tolvajjal? A pénz, amit a bicikliért kapott, hamar elfogy, eltűnik nyomtalanul, mint a bánat is. De a tett emléke, hogy rosszat cselekedett egy gyermekkel, vele marad, míg meg nem vénül és meg nem hal, vele marad egy életen át.

**Szempontok:**

Ismertesse a szövegrészlet témáját és az írói elbeszélésmódot! Mutassa be az édesanya és a kislány kapcsolatát, térjen ki arra, mit jelent a bicikli az életükben! Írja le, milyen volt a kislány biciklije! Fogalmazza meg, milyen körülmények közt tűnik el a bicikli! Vizsgálja meg az anya gondolatait a biciklilopás és a tolvaj kapcsán! Írja le a véleményét arról, mi minden vigasztalhatja meg a kislányt! Fejtse ki álláspontját arról, mi játszódhat le egy tolvaj lelkében tette elkövetése közben és után!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követnie. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és a nyelvi megformálásra!



A series of 25 horizontal lines spanning the width of the page, providing a template for writing or drawing.



A series of 25 horizontal lines spanning the width of the page, providing a template for writing.



P 1 9 1 A 1 0 3 1 2 1 1

Lined writing area consisting of multiple horizontal lines for text entry.



Üres oldal